

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Ålevangeliet

Lundberg, Cecilia

Published in:
Skärgård

Published: 01/01/2020

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Lundberg, C. (2020). Ålevangeliet: berättelsen om världens mest gåtfulla fisk. *Skärgård*, (1), 70-71.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148254>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Ålevangeliet: berättelsen om världens mest gåtfulla fisk

Jag minns att ålens livscykel togs upp i biologin när jag gick på årskurs 7. Det var fascinerande att höra om denna märkliga, ormlika fisk som föds i Sargassohavet och sedan tar sig hela vägen över Atlanten för att leva sitt vuxna liv i europeiska kusttrakter och insjöar. Vill minnas att biologiläraren ritade upp färdvägen med krita på tavlan, men att historien slutade där. Att hon inte kände till hur de vuxna ålarna kunde trotsa Golfströmmen för att ta sig tillbaka till Sargassohavet för att leka. Senare lärde jag mig att ålen hör till de katadroma fiskarna, fiskar som lever i sötvatten men migrerar till saltvatten för att föröka sig.

Patrik Svensson är journalist och har likt många andra före honom trollbundits av denna ålfråga. Detta nystar han i i sin debutbok Ålevangeliet. Parallellt blickar han tillbaka i sitt eget liv och barndomens ålfiske i sin pappas sällskap.

Den europiska ålen (*Anguilla anguilla*) har en livscykel med flera olika faser. Från larvstadium till en cirka decimeter lång glasål till gulål och köns mogen blank- eller silverål. Ålen är en nattaktiv allätare, klarar sig periodvis på torra land och kan uppnå hög ålder. Allt detta har fascinerat forskarna i århundraden. Personer allt från Aristoteles till Sigmund Freud har idkat ålstudier men inte lyckats komma sanningen helt på spåren. En fisk som kan bli 150 år fångslar förstås vem som helst. Exempelvis tros en skånsk ål ha blivit just så gammal. En liten pojke släppte ner en ål i en brunn 1859 där den bevisligen bodde fram till sin död 2014 (Sök upp Branteviksålen på YouTube!).

Samtidigt har ålen varit en attraktiv matfisk vilket har lett till överfiske. Tillsammans med föroreningar, sjukdomar och hinder vid vattenkraftsanläggningar som hindrar ålens vandring har ålen blivit en alltmer hotad art i hela Europa. Tack vare en effektiv ålpolitik på EU-nivå och en samordnad skyddsplan har trenden på senaste år kunnat svänga. På lång sikt finns hopp om en återhämtning av ålstammarna i europeiska vatten (Läs mer om ålens situation i Havsutsikt 2/2019; <https://www.havet.nu/havsutsikt/>).

Patrik Svensson har på ett gripande sätt fångat ålens livsöde, historia och framtid populärvetenskapligt, men samtidigt filosofiskt och kulturhistoriskt. Kryddat med en dos självbiografi. Ålevangeliet belönades med Augustpriset i den facklitterära klassen 2019 och är väl värt sina lässtunder. Boken har fått stor internationell uppmärksamhet och redan innan den utkom i augusti 2019 hade förlaget sålt översättningsrättigheter till 33 språk.

Ålevangeliet: berättelsen om världens mest gåtfulla fisk

Patrik Svensson

Albert Bonniers Förlag 2019

Cecilia Lundberg